

Activiteitenplan huismus

*In het kader van de Wet natuurbescherming
en de Verordening Ruimte*

Projectgebied: Klapwijkseweg 39 te Berkel en Rodenrijs
Projectnummer: 1908
Rapportnummer: 1908-02
Opsteller: M. Langstraat

Colofon

Opdrachtgever: Dhr. A. van der Tas (Bram)

Opdrachtnemer: By Nature advies

Opsteller: mw. M. Langstraat

Datum: 10 december 2019

Projectnummer: 1908

Rapportnummer: 1908-02v1.2

Aantal pagina's: 25

Wijze van citeren: Langstraat, M. 10 december 2019. Activiteitenplan huismus, Klapwijkseweg 39 te Berkel en Rodenrijs, Rapportnummer 1908-02v1.2, By Nature advies, Delft.

Samenvatting

Aanleiding / plangebied

De te realiseren nieuwbouwwijk nabij Klapwijkseweg 39 behoort tot de VINEX-locatie Noordrand II en III Regionaal Structuurplan (gebied Westpolder/ Bolwerk). Vastgesteld door de Stadsregio Rotterdam en de Provincie Zuid-Holland in 1998. Deze is in dit structuurplan aangewezen als een VINEX-locatie met een woningbouwopgave van 2.700 nieuwbouwwoningen (samen met de gebieden meerpolder en Rodenrijsezoo).

Op de locatie Klapwijkseweg 39 dienen voor de realisatie van een deel van de nieuwbouwwijk een drietal schuren op het perceel Klapwijkseweg 39 te Berkel en Rodenrijs, gemeente Lansingerland gesloopt te worden. De eigenaar van het perceel is voornemens om de drie schuren te slopen en het perceel te verkopen aan een projectontwikkelaar (van Mierlo). Op de locatie van de drie schuren en achterliggende percelen wordt een nieuwbouwwijk met woningen in het hogere segment gerealiseerd.

In verband met de voorgenomen sloop van de opstallen is een flora en fauna onderzoek verricht

Flora en Fauna onderzoek

Vanuit het Flora Fauna onderzoek is geconstateerd dat er in de te slopen schuren zijn circa 10 verblijfplaatsen en winterhabitat van een groep huismussen aanwezig zijn. In totaal zijn op het woonerf Klapwijkseweg circa 15 huismuspaartjes aanwezig die broeden onder het dak van de woning Klapwijkseweg en in de te slopen schuren. Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen¹.

Maatregelen

Met betrekking tot migratie en het leefgebied van de huismussen zijn / moeten de volgende maatregelen worden getroffen.

In mei 2019 zijn 10 houten huismuskasten opgehangen aan de woning Klapwijkseweg 39. Vanwege de beperkte omvang en om ruimte tussen de aanwezige verblijfplaatsen te behouden is het niet realistisch om meer kasten op te hangen aan de woning. Voor een nieuwe vaste nest- en verblijfplaats ter vervanging van de huidige schuren is er voornemens om een nieuwe schuur te bouwen voorzien van nestmogelijkheden voor de huismuspopulatie.

De nieuwe schuur wordt gesitueerd op het door de eigenaar aangekocht perceel aan de westzijde van het huidige erf, in nabijheid van foerageergebied en bosschages.

Op basis van de resultaten van het nader onderzoek en de geplande ingrepen heeft By Nature advies maatregelen ten bate van de huismus in de nieuwbouw en het openbaar groen voorgeschreven. De gemeente Lansingerland heeft aangegeven dat dit door de gemeente niet noodzakelijk wordt geacht en zij op dit onderdeel niet willen mee werken aan natuur inclusief bouwen ten bate van de huismus.

Planning

Het streven is om de nieuwe schuur met huismusvoorzieningen in de zomer / najaar van 2020 te realiseren. De sloop van de bestaande schuren staat gepland aansluitend na de realisatie van de nieuwe schuur en voor maart 2021. De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 september 2020 tot 31 augustus 2025. Het leefgebied van de huismus op het erf van de Klapwijkseweg 39 blijft behouden.

¹ Langstraat, M. 16 september 2019. Vleermuis- en huismusonderzoek, Klapwijkseweg 39 te Berkel en Rodenrijs, Rapportnummer 1908-01v1.0, By Nature advies, Delft

Ontheffingsaanvraag

De ontheffing wordt aangevraagd in het belang van :

- *Bescherming van (wilde) flora en fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats*
- *Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten*

Instandhouding huismuspopulatie

Dankzij de realisatie van de nieuwe schuur met huismusvoorzieningen op het erf van de Klapwijkseweg 39 blijft het perceel geschikt voor de huismus. Door de inspanningen op het erf van de Klapwijkseweg 39 blijft het huidige habitat en leefgebied van de kolonie huismussen behouden. Door geadviseerde maatregelen in de nieuwbouw zou uitbereiding van de populatie mogelijk zijn, echter de noodzaak hiervan wordt door de gemeente niet onderkend.

Inhoud

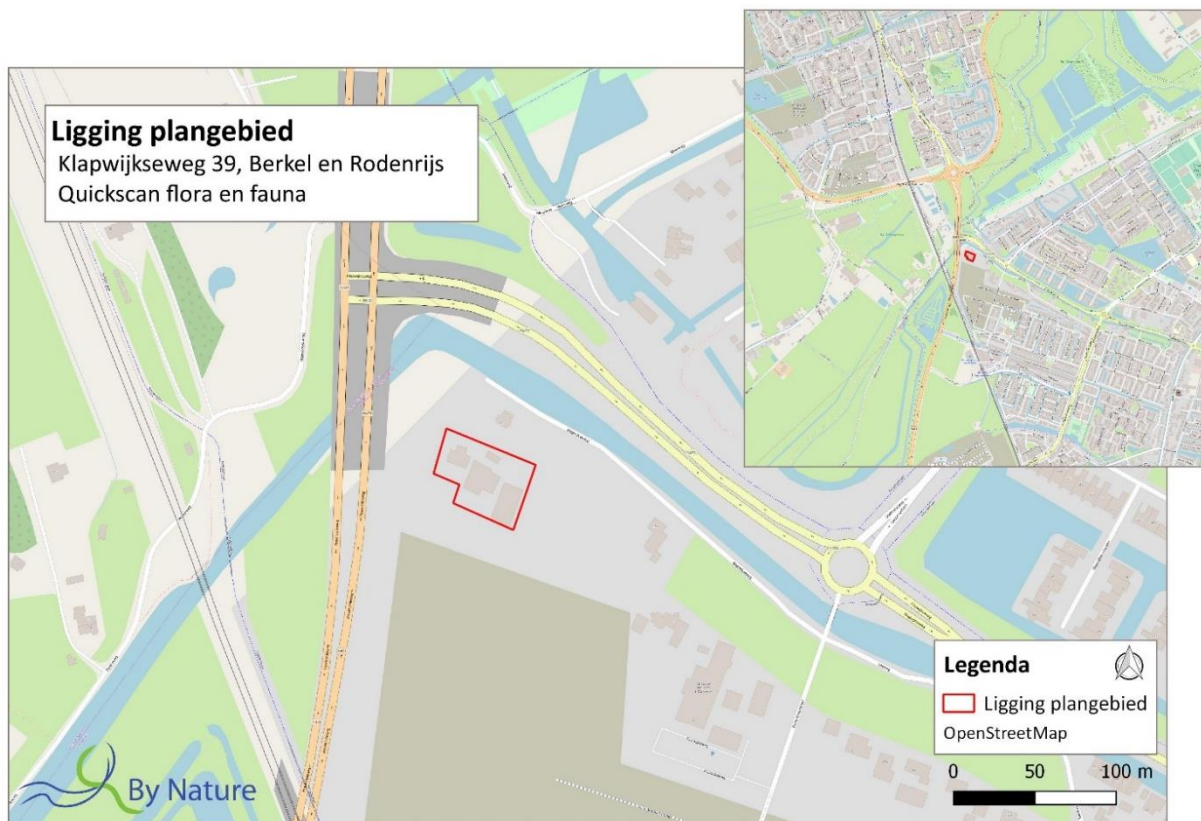
1. Inleiding.....	6
1.1 Beschrijving plangebied	6
1.2 Geplande activiteiten	7
1.3 Nieuwe inrichting	7
1.4 Planning.....	8
1.5 Termijn ontheffingsaanvraag	8
2. Onderzoek.....	9
2.1 Ecologisch deskundige.....	9
2.2 Literatuur onderzoek.....	9
2.3 Veldonderzoek.....	10
2.4 Onderzoeksmethodiek huismus	10
2.5 Ecologische functies van het plangebied	11
3. Effectanalyse	12
3.1 Tijdelijke effecten	12
3.2 Effecten op lange termijn.....	13
4. Verbodsbepalingen	15
5. Mitigerende maatregelen	16
5.1 Algemene maatregelen	16
5.2 Reeds uitgevoerde tijdelijke mitigatie	16
5.3 Maatregelen voorafgaand en tijdens de werkzaamheden	16
5.4 Permanente mitigatie in de nieuwe situatie.....	18
6. Belangen en alternatieven afweging	20
6.1 Gemeentelijk beleid en visie	20
6.2 Alternatieven afweging	20
6.3 Andere bevredigende oplossingen	21
6.3 Cumulatie.....	21
7. Gunstige staat van Instandhouding	22
8. Geraadpleegde bronnen.....	23

1. Inleiding

1.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied betreft een drietal te slopen schuren op het perceel Klapwijkseweg 39 te Berkel en Rodenrijs, gemeente Lansingerland (zie afbeelding 1.1).

Het plangebied bestaat uit een drietal schuren achter op het perceel Klapwijkseweg 39. Van de drie schuren is één schuur in gebruik geweest als stal voor paarden. De twee overige schuren worden gebruikt voor de opslag en stalling.

Afbeelding 1.1: Ligging en begrenzing plangebied.

De grootste schuur is tot voorjaar 2019 in gebruik geweest als paardenstal. De schuur heeft een golfplaten dak. De betonnen buitenmuren zijn aan de buitenzijde betimmerd met hout. In de schuur wordt ook hooi opgeslagen voor de paarden. De andere twee schuren staan deels leeg en worden deels gebruikt voor opslag. Ook deze schuren hebben een golfplaten dak. Ze zijn opgetrokken van stalen beplating.

Het erf rondom de schuren is deels verhard. Aan de achterzijde zijn paardenweides aanwezig, waar momenteel schapen in lopen. Aan de westzijde van de drie schuren is een grote kippenren aanwezig. Op het erf zijn verschillende borders en struiken aanwezig. Aan de oostzijde van de schuren is een loopbak met zand voor paarden.

Voor een foto- impressie van het plangebied en het pand wordt verwezen naar Bijlage 1

1.2 Geplande activiteiten

De eigenaar van het perceel is voornemens om de drie schuren te slopen en het perceel te verkopen aan een projectontwikkelaar (van Mierlo). Op de locatie van de drie schuren wordt door van Mierlo nieuwbouw gerealiseerd. De voorgenomen werkzaamheden betreffen:

- Sloop van drie schuren;
- Bouw van een nieuwe schuur;
- Aanleg nieuwbouwwoningen;
- Aanleg tuinen, infrastructuur en parkeergelegenheid.

De eigenaar van het perceel heeft een nieuw stuk grond aangekocht aan de westzijde van het huidige erf. Dit betreft een grasland en dijk tussen de woning en de N471. De eigenaar is voornemens om op dit stuk grond een nieuwe schuur te realiseren. Bij de gemeente Lansingerland is een ontwerp opgevraagd met betrekking tot het ontwerp en de inrichting van de nieuwbouwwijk. Deze is, na verzoek, niet door de gemeente aangeleverd.

Voor de werkwijze met betrekking tot de huismus wordt verwezen naar §5.3 Maatregelen tijdens uitvoering van de werkzaamheden.

1.3 Nieuwe inrichting

Met betrekking tot het erf Klapwijkseweg 39 wordt op de locatie waar in de huidige situatie de schuren staan een watergang gegraven en nieuwbouwwoningen gerealiseerd (zie figuur 1.2).

Aan de westzijde van de huidige schuren wordt een nieuwe schuur gerealiseerd met huismus voorzieningen (Zie bijlage 2 en §5.4). Direct naast de nieuwe schuur staat de huidige kippenren, die momenteel gebruikt wordt door de huismuskolonie als foerageergebied en stofbad. Ook de kwetterstruik die door de huismuskolonie gebruikt wordt staat aan de westzijde van de woning Klapwijkseweg 39.

Ten zuiden van het perceel wordt een nieuwe woonwijk gerealiseerd in het hogere segment. By Nature advies heeft bij de gemeente Lansingerland een beschrijving opgevraagd van deze woningen en de omgeving. De gemeente Lansingerland heeft deze helaas tot op heden (zonder opgaaf van redenen) niet aangeleverd.

Afbeelding 1.2: Nieuwe inrichting perceel Klapwijkseweg 39 te Berkel en Rodenrijs.

1.4 Planning

Het ophangen van tijdelijke nestkasten is uitgevoerd in mei 2019 (zie §3.1). De bouw van de nieuwe schuur is afhankelijk van de (lopende) vergunning procedure bij de gemeente Lansingerland. Het streven is om deze schuur in het najaar van 2020 te realiseren. De sloop van de bestaande schuren staat gepland aansluitend na de realisatie van de nieuwe schuur en voor maart 2021.

Na de sloop van de drie schuren zal het plangebied voorbelast worden. De voorbelasting zal 6 tot 9 maanden blijven liggen, daarna worden de gronden in een periode van ca. 3 maanden bouwrijp gemaakt. Een verdere planning van de nieuwbouw is bij de gemeente Lansingerland opgevraagd, maar niet aangeleverd.

1.5 Termijn ontheffingsaanvraag

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 september 2020 tot 31 augustus 2025.

2. Onderzoek

Uit de, in 2018 uitgevoerde, quickscan flora en fauna² is gebleken dat de te slopen schuren potentieel geschikt zijn voor verblijfplaatsen en als functionele leefomgeving van de huismussen. Tijdens het veldwerk voor de quickscan is reeds winter leefgebied voor de huismus vastgesteld. Hierop is in 2019 aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen en huismus in het projectgebied³.

Op grond van het huismus en vleermuisonderzoek kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- De te slopen schuren zijn overwinteringslocaties van een groep huismussen;
- In de te slopen schuren in het plangebied zijn circa 10 nesten van huismus aanwezig;
- De schuren en het erf rondom het woonhuis deel maken deel uit van het foerageer- en leefgebied van een kolonie huismussen.
- In het woonhuis buiten het plangebied zijn circa 6 nesten van huismussen aanwezig;
- Het betreft een relatief geïsoleerde kolonie huismussen die vrijwel volledig op het erf van de Klapwijkseweg 39 leeft. Twee andere kolonies bevinden zich op circa 1 en 2 km afstand van de kolonie aan de Klapwijkseweg;
- Het erf rond het woonhuis Klapwijkseweg 39 wordt door twee gewone dwergvleermuizen gebruikt als niet essentieel foerageergebied.

2.1 Ecologisch deskundige

Het vleermuis- en huismus onderzoek is uitgevoerd door:

- M. Langstraat (By Nature advies)

Het onderzoek is uitgevoerd door een ervaren ecologen. De ecooog heeft ruime ervaring met vleermuizen, huismussen en de Wet natuurbescherming en voldoet aan de eisen als destijds gesteld door het RVO⁴. By Nature advies is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

2.2 Literatuur onderzoek

Voor de uitvoering van de Quickscan flora en fauna heeft een literatuurstudie plaats gevonden en is de NDFF geraadpleegd. De Quickscan flora en fauna is uitgevoerd door By Nature Advies.

Voorafgaand het veldbezoek voor de Quickscan zijn de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en verspreidingsatlassen⁵ geraadpleegd om een indruk te krijgen over de aanwezigheid van beschermde soorten rondom het plangebied.

² Langstraat, M. november 2018. Quickscan Flora en fauna Klapwijkseweg 39 te Berkel en Rodenrijs, Rapportnummer 1874-01v01, By Nature advies, Delft

³ Langstraat, M. 16 september 2019. Vleermuis- en huismusonderzoek, Klapwijkseweg 39 te Berkel en Rodenrijs, Rapportnummer 1908-01v0.1, By Nature advies, Delft

⁴ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/ruimtelijke-ingrepen/ontheffing-vrijstelling/ecologisch-deskundige>

⁵ <https://www.verspreidingsatlas.nl/> en op basis van informatie van o.a. SOVON, FLORON, RAVON en de Zoogdiervereniging

Voor de resultaten van het literatuur onderzoek wordt verwezen naar de QuickScan flora en fauna:

- Langstraat, M. november 2018. Quickscan Flora en fauna Klapwijkseweg 39 te Berkel en Rodenrijs, Rapportnummer 1874-01v1.0, By Nature advies, Delft.

Gebruikte Kennisdocumenten en factsheets:

- Kennisdocumenten ruige en gewone dwergvleermuis, versie 1.0, juli 2017 Bij12
- Kennisdocument huismus, versie 1.0, juli 2017 Bij12
- Vleermuis protocol Netwerk Groene Bureaus. versie maart 2017.

2.3 Veldonderzoek

Het vleermuis- en huismus onderzoek is uitgevoerd door een ecooloog van By Nature Advies. In totaal zijn zes veldbezoeken uitgevoerd in de periode april 2019 tot september 2019 en één veldbezoek in het najaar van 2018 ten behoeve van het onderzoek naar huismus en vleermuizen. In tabel 2.1 zijn de data en weersomstandigheden van elk veldbezoek weergegeven.

Tabel 2.1: Data en weersomstandigheden van de uitgevoerde en geplande veldbezoeken

Datum	Tijd (uur)	Zon op/onder	Soortgroepen	Weersomstandigheden
09-10-2018	09:30-10:30	07:57 uur zon op	huismus/ quickscan	16°, licht bewolkt, 2 Bft ZO, droog
04-04-2019	08:15-09:15	07:11 uur zon op	huismus	6°, licht bewolkt, 1 Bft, droog
02-05-2019	07:30-08:30	06:12 uur zon op	huismus	11°, bewolkt, 2 Bft, droog
29-05-2019	03:30-05:30	05:30 uur zon op	vleermuizen	9°, helder, windstil, droog
26-06-2019	22:00-00:05	22:05 uur zon onder	vleermuizen	17°, helder, 2 Bft N, droog
19-08-2018	21:30-23:30	20:58 uur zon onder	vleermuizen	18°, half bewolkt, 2 Bft ZW, droog
12-09-2019	21:45-23:45	20:03 uur zon onder	vleermuizen	18°, half bewolkt, 4 Bft ZW, droog

Onderliggend Activiteitenplan is opgesteld voor de huismus. Omdat tijdens het onderzoek geen beschermde functies voor vleermuizen aangetroffen zijn, wordt deze soortgroep in de verdere rapportage buiten beschouwing gelaten.

2.4 Onderzoeksmethodiek huismus

Het aantal bezoeken, het tijdstip en de periode(n) voor het huismusonderzoek zijn conform het Kennisdocument huismus versie 1.0 juli 2017 van de Bij12.⁶ In het Kennisdocument is de minimale inspanning omschreven om de aan- dan wel afwezigheid van de huismus te onderzoeken. Indien wordt afgeweken van het Kennisdocument wordt dit onderbouwd bij de resultaten.

Het huismus onderzoek is uitgevoerd op twee ochtenden in de periode 1 april-15 mei. Hiernaast is tijdens de quickscan flora en fauna op 9 oktober 2018 vastgesteld dat de schuren als foerageergebied en wintergebied wordt gebruikt door een kolonie huismussen. In het voorjaar is het onderzoek beide keren minimaal 1 uur na zonsopkomst gestart. Het veldbezoek is uitgevoerd door een ervaren ecooloog met verrekijker.

⁶ Kennisdocumenten BIJ12: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

Tijdens de inventarisaties zijn waarnemingen (soort, tijdstip, locatie, gedrag etc.) en de weersomstandigheden genoteerd. De resultaten van de inventarisaties zijn weergegeven op kaarten. Aan de hand van de resultaten is de functionaliteit van het plangebied voor beschermde soorten beschreven en zo nodig met foto's verduidelijkt

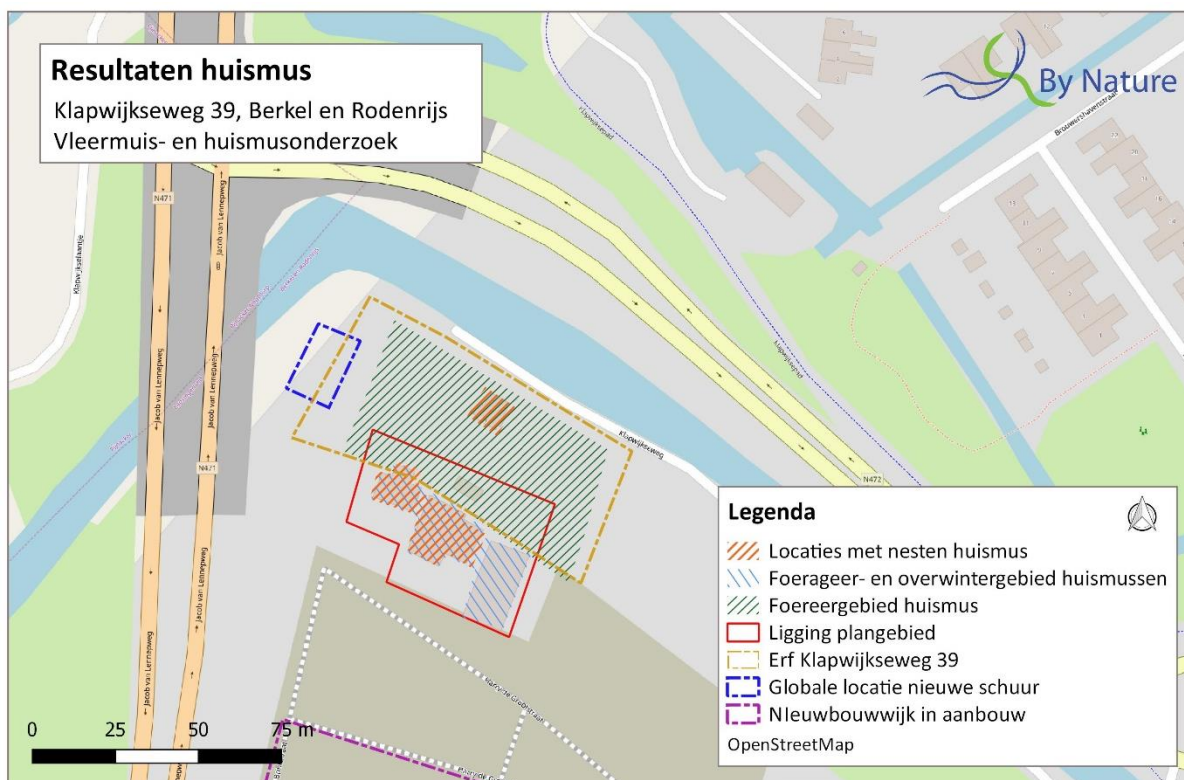
2.5 Ecologische functies van het plangebied

Op basis van het onderzoek kunnen we met zekerheid stellen dat binnen en rondom het plangebied Klapwijkseweg 39 de volgende functies van huismussen aanwezig zijn:

- De te slopen schuren zijn overwinteringslocaties van een groep huismussen;
- In de te slopen schuren in het plangebied zijn circa 10 nesten van huismus aanwezig;
- De schuren en het erf rondom het woonhuis deel maken deel uit van het foerageer- en leefgebied van een kolonie huismussen.
- In het woonhuis buiten het plangebied zijn circa 6 nesten van huismussen aanwezig.

Het plangebied maakt deel uit van een essentieel leefgebied van een groep van circa 15 paartjes huismussen.

In Afbeelding 2.1 zijn de aanwezige belangrijke functies van het projectgebied en de directe omgeving voor vleermuizen ingetekend.

Afbeelding 2.1: Functionaliteit van het projectgebied voor de huismus

3. Effectanalyse

Door de sloop van de schuren worden de volgende functies verstoord, beschadigd of vernietigd:

- Verlies van 10 nesten huismus;
- Verlies van overwinteringsgebied van een groep huismussen;
- Verstoring foerageergebied van een groep huismussen.

Door de geplande werkzaamheden gaan de zes aanwezige nesten van de huismus onder het dak van het woonhuis niet verloren. Ook de kwetterplekken en het foerageergebied op het erf blijven behouden.

3.1 Tijdelijke effecten

In mei 2019 heeft de heer van der Tas (opdrachtgever en bewoner Klapwijkseweg 39) huismus- en vleermuiskasten op zijn woning aan de Klapwijkseweg 39 gehangen. Het betreffen in totaal 6 vleermuiskasten en 10 alternatieve nestplaatsen voor huismus (zie Afbeelding 3.1). Vanwege de omvang van het huis is het niet zinvol om meer kasten op te hangen aan de woning (te veel clustering). Vanwege gebrek aan ruimte is het niet effectief om meer kasten aan de gevel van de woning op te hangen. De op alle geschikte gevels hangen in de huidige situatie al meerdere huismuskasten. Wel is er, naast de 6 waargenomen nestplaatsen, eventueel nog ruimte onder de dakgoot voor meer huismusstellen. De woning staat buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

De heer van der Tas heeft aangegeven dat in de nieuwe schuur (zie bijlage 2) nieuw leefgebied voor de huismus gecreëerd wordt. Dit zal bestaan uit zowel broedgelegenheid als foerageer- en overwintergebied. De nieuwe schuur wordt gebouwd ter vervanging van de huidige schuren en gaat voor dezelfde doeleinden gebruikt worden als de huidige situatie (opslag van spullen). De nieuwe schuur zal (na vergunningverlening) in najaar van 2020 uitgevoerd worden. De bouw van de schuur duurt circa 3 maanden. De oude schuren worden aansluitend na de realisatie van de nieuwe schuur, maar voor maart 2021, gesloopt.

De huismussen kunnen hierdoor, voor het broedseizoen, verhuizen van de ene naar de andere bestemming. Tijdens de werkzaamheden zijn alternatieve nestplaatsen aanwezig voor de huismus. In de tuin rondom de woning is voldoende foerageergebied aanwezig, waaronder zandplekken (in en rond het kippenhok), een kwetterstruik, schuilgelegenheid onder de dakpannen en in nestkasten en voldoende voedsel (onder andere kippenvoer). Tijdelijke effecten hebben betrekking op de tijdelijke verstoring van de huidige leefgebieden in de schuren, waardoor de huismussen naar de nieuwe schuur, het woonhuis en de nestkasten moeten uitwijken.

Afbeelding 3.1: huismus- en vleermuiskasten aan de woning Klapwijkseweg 39 (foto's genomen op 29 mei 2019 door M. Langstraat)

3.2 Effecten op lange termijn

In de nieuwe situatie wordt een nieuwe schuur gerealiseerd waarin ruimte beschikbaar komt voor de huismus. De nieuwe schuur heeft een vergelijkbaar karakter en opbouw als de huidige schuren die weggaan. Met nestgelegenheid tussen de draagbalken en het dak van de schuur (zelfde locaties als de huidige nestplaatsen). Hiernaast wordt ruimte gecreëerd voor huismussen in de dakoverstekken van de nieuwe schuur.

De nieuwe schuur wordt naast de kippenren geplaatst. Vanwege het aanwezige kippenvoer is dit een populair foerageergebied voor de huismussen. De heer A. van de Tas (bewoner Klapwijkseweg 39 en eigenaar erf) voert de kippen bij, waarvan de huismussen nu en in de toekomst van blijven profiteren.

Er worden geen werkzaamheden uitgevoerd aan het woonhuis en de tuin rond het woonhuis blijft grotendeels intact. Ook de huidige kwetterstruik naast het woonhuis blijft staan. De nestplaatsen van de huismussen in het woonhuis blijven dus behouden evenals een groot deel van het foerageergebied.

Op de lange termijn blijft het leefgebied van de huismus grotendeels intact (erf Klapwijkseweg 39). Door de realisatie van de nieuwe schuur op het erf en het behoud van het kippenhok (incl. kippen), woonhuis en tuin rond het woonhuis blijft het leefgebied van de huismus bewaard. In en rond het kippenhok zijn veel zandige plekken aanwezig die de huismussen nu en in de toekomst kunnen gebruiken voor het nemen van zandbaden. In de tuin is een vijver aanwezig en in het kippenhok bakjes water voor de kippen. De kwetterstruik in de tuin blijft behouden en de bewoner van de woning blijft de kippen voeren (en daarmee ook de huismussen).

Op basis van de resultaten van het nader onderzoek en de geplande ingrepen heeft By Nature advies maatregelen ten bate van de huismus in de nieuwbouw en het openbaar groen voorgeschreven. Er zijn gesprekken gevoerd met de gemeente Lansingerland om in de nieuwbouw woningen inbouwkasten voor huismussen te realiseren en het openbaar groen in de nieuwbouwwijk geschikt te maken voor de huismus. Echter heeft de gemeente Lansingerland uiteindelijk per mail aangegeven dat dit door de gemeente niet noodzakelijk wordt geacht en zij niet willen mee werken aan natuur inclusief bouwen ten bate van de huismus. In de nieuwbouwwijk worden dan ook geen voorzieningen getroffen voor de huismus.

4. Verbodsbepalingen

Op basis van de effectstudie worden 10 vaste nest- en verblijfplaatsen, foerageergebied en overwinteringsgebied van de huismus verstoord, beschadigd en vernietigd. Verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving van de huismus zijn beschermd conform artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. De geplande werkzaamheden hebben hierom betrekking op de verbodsbepalingen:

Wnb artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Europese Vogelrichtlijn

- *Lid 2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;*
- *Lid 4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.*

Dit houdt in dat de geplande werkzaamheden ontheffingsplichtig zijn in het kader van de Wet natuurbescherming. Om ontheffing te krijgen moeten mitigerende maatregelen genomen worden om de effecten te verzachten.

5. Mitigerende maatregelen

5.1 Algemene maatregelen

- Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt door een ecooloog een ecologisch werkprotocol opgesteld. Dit werkprotocol wordt voorafgaand de start van de werkzaamheden besproken met de aannemer.
- Te allen tijde dient men de zorgplicht in acht te nemen. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (en dus niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving.
- De ontheffinghouder draagt er zorg voor dat onderzoeksrapporten flora en fauna, het ecologisch werkprotocol en een afschrift van de verleende ontheffing Wet natuurbescherming gebundeld zijn en op locatie aanwezig zijn.

5.2 Reeds uitgevoerde tijdelijke mitigatie

Op basis van de waarnemingen zijn in mei 2019 reeds mitigerende maatregelen genomen. Dit betreffen 10 alternatieve verblijfplaatsen voor de huismus aan de woning Klapwijkseweg 39.

Conform Kennisdocument huismus versie 1.0, 2017 moet voor iedere te verstoren vaste nest- en/of verblijfplaats twee nieuwe alternatieve verblijfplaatsen geboden worden. Dit betreffen zowel de tijdelijke als permanente situatie. Het ophangen van kasten aan de buitenzijde van de woning betreft een tijdelijke mitigatie. Vanwege de beperkte oppervlak van de woning en de reeds aanwezige huismusnesten (overbevolking) is het niet realistisch om meer huismuskasten op te hangen aan de woning. De kasten moeten dan te dicht op elkaar en op de huidige verblijfplaatsen opgehangen worden.

Wel wordt een nieuwe schuur gerealiseerd aan de westzijde van het erf Klapwijkseweg 39 en direct naast de kippenren. Deze schuur wordt gerealiseerd voor de huidige schuren verwijderd worden. Hierdoor is er tijdens de sloop alternatief leefgebied en nest- en schuilgelegenheid aanwezig.

Zie paragraaf 3.1.1 voor een uitgebreide toelichting op de reeds uitgevoerde en in gang gezette mitigatie.

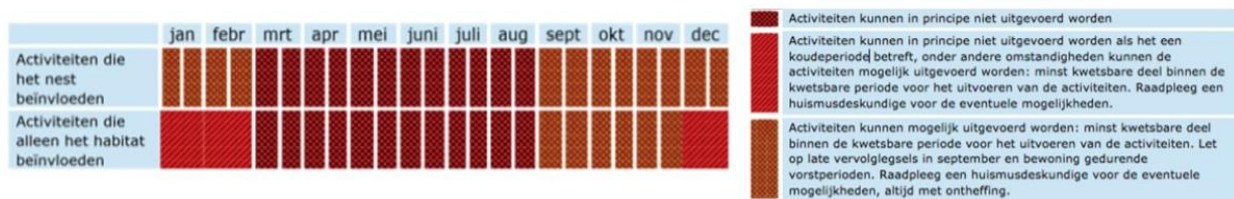
5.3 Maatregelen voorafgaand en tijdens de werkzaamheden

5.3.1 Werken buiten de kwetsbare periode

De drie schuren zijn jaarrond in gebruik als foerageerlocatie, winterslaapplaats en nestlocaties. Vanwege het gebruik is er geen gunstige periode om de geplande werkzaamheden uit te voeren (zie afbeelding 5.1). De minst kwetsbare periode om, bij jaarrond gebruik, werkzaamheden uit te voeren is de periode september tot en met februari. Dat wil zeggen buiten de periode van de voortplanting (broedperiode⁷), maar binnen de genoemde periode ook niet tijdens vorstperioden.

⁷ De genoemde periode kan eerder of later beginnen of eindigen, afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden en afhankelijk van de meteorologische omstandigheden voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden. Ook per broedpaar kan de voortplantingsperiode verschillen.

Een huismusdeskundige kan de exacte periode van voortplanting aangeven. Perioden met extreme koude in de winter zijn, vanwege de functie van de schuren, ook kwetsbare perioden. Ook hier kan een huismusdeskundige aangeven of er sprake is van een kwetsbare periode.

Afbeelding 5.1: Meest en minst kwetsbare perioden van huismus.

5.3.2 Ongeschikt maken voor start van de werkzaamheden

De huidige nestplaatsen worden tijdig voorafgaand aan de geplande werkzaamheden (en in de minst kwetsbare periode) ongeschikt gemaakt.

Het ongeschikt maken van de huidige nestplaatsen van de huismus wordt uitgevoerd in september en/of oktober 2020. Het ongeschikt maken van de schuren moet worden uitgevoerd door:

- het dichtzetten van de invliegopeningen in de schuren;
- het tijdelijk dichthouden van de deuren van de schuren;
- het ongeschikt maken wordt uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

Omdat het in de praktijk zeer lastig zal zijn om de schuren 100% dicht te zetten voor de huismussen, moet voor de sloop van de schuren een gericht plan van aanpak opgesteld worden met de aannemer voor de sloop werkzaamheden. Dit plan wordt (naast het dichtmaken van de invliegopeningen) opgesteld door een ecologisch deskundige in samenspraak met de aannemer.

De sloop van de schuren vindt plaats onder begeleiding van een ecologisch deskundige.

5.3.3 Aanvullende maatregelen tijdens de werkzaamheden

- de mussen worden bijgevoerd met kippenvoer en meelwormen;
- het groen op het erf van Klapwijkseweg 39 wordt gehandhaafd (inclusief de huidige kwetterstruik);
- Op het erf van de Klapwijkseweg 39 is ruim voldoende gelegenheid voor stofbaden in, onder andere, de zeer ruime kippenren.

5.4 Permanente mitigatie in de nieuwe situatie

5.4.1 Aanbieden alternatieve nestplaatsen

Conform Kennisdocument Huismus (versie 1.0, juli 2017): *“Voor elke nest dat zijn functie niet meer kan vervullen, wordt gezorgd dat er meerdere nieuwe alternatieve nestplaatsen aanwezig zijn”.*

Door de sloop van de schuren gaan circa 10 nestlocaties van de huismus verloren. Om de locaties op de lange termijn te mitigeren heeft By Nature advies de volgende maatregelen voorgesteld:

1. Realisatie nieuwe schuur met huismusvoorzieningen op het erf Klapwijkseweg 39.
2. Maatregelen ten bate van de huismus in de nieuwbouwwijk en het openbaar groen (*Voorstel afgewezen door gemeente Lansingerland. Zie ook §3.2*)

1. Realisatie van de nieuwe schuur

Op circa 50 meter afstand van de huidige drie schuren, wordt een nieuwe schuur gerealiseerd. In de schuur worden voorzieningen getroffen voor de huismus. Deze voorzieningen bestaan uit:

- Ruimten in overstek (holle ruimte) met invliegopeningen voor de huismus.
- Invliegopeningen in de schuur, met in de schuur nestgelegenheid tussen de draagbalken en het dak en tussen gordingen.

De invliegopeningen en ruimten in het dakoverstek worden bepaald aan de hand van de randvoorwaarden als beschreven in het Kennisdocument huismus (versie 1.0, juli 2017). Dit houdt in dat:

- De openingen zijn op 100 centimeter uit elkaar gesitueerd (minimum conform Kennisdocument is 50 cm);
- De broedruimte heeft een minimale broedruimte van 15 x 8 centimeter;
- Invliegopeningen diameter van 3,5 cm.
- dat ze minimaal drie maanden voor de start van de werkzaamheden aanwezig zijn, om de vogels te laten wennen aan de nieuwe voorzieningen

Zie bijlage 2 voor de tekeningen van de nieuwe schuur, inclusief de maatvoering en de voorzieningen voor de huismus. Deze zijn tevens als losse pdf bij de aanvraag toegevoegd. De nieuwe schuur mitigeert de te verstoren huismusnesten in principe één op één. In de nieuwe schuur worden de locaties van de huidige nesten (tussen draagbalken en dak) zoveel mogelijk gekopieerd. De nieuwe schuur afwijkend is met betrekking tot omvang en vorm. Om aan de gestelde eisen in het Kennisdocument te voldoen, vanwege het belang (bescherming flora en fauna) en om de kwetsbaarheid van de huidige kolonie te verkleinen is het noodzakelijk om een plus te creëren met betrekking tot geschikt habitat en nestgelegenheid.

5.4.2 Verbeteren habitat in nieuw leefgebied

De functionaliteit van de nestplaatsen van de huismus is sterk gebonden aan de leefomgeving van de huismus. Zonder voldoende voedsel en beschutting is een kolonie kwetsbaar, kan deze niet uitbreiden of zelfs bestaan.

Op basis van de resultaten van het nader onderzoek en de geplande ingrepen heeft By Nature advies maatregelen ten bate van de huismus in het openbaar groen van de nieuwbouwwijk voorgeschreven. Er zijn gesprekken gevoerd met de gemeente Lansingerland om het openbaar groen in de nieuwbouwwijk geschikt te maken voor de huismus. Echter heeft de gemeente Lansingerland aangegeven dat dit door de gemeente niet noodzakelijk wordt geacht en zij niet willen mee werken aan het verbeteren van het groen in de nieuwbouwwijk ten bate van de huismus.

Het bestaande habitat op het erf van de Klapwijkseweg 39 wordt tijdens en na de werkzaamheden behouden.

6. Belangen en alternatieven afweging

Een ontheffing kan alleen verleend worden indien de activiteit nodig is op grond van een in de Wnb genoemd belang. Er kunnen verschillende belangen van toepassing zijn, omdat de soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd onder verschillende beschermingsregimes kunnen vallen. Onderliggende ontheffingsaanvraag wordt aangevraagd voor:

- *Bescherming van (wilde) flora en fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats*
- *Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten*

6.1 Gemeentelijk beleid en visie

De nieuwbouwwijk behoort tot de VINEX-locatie Noordrand II en III Regionaal Structuurplan (gebied Westpolder/ Bolwerk). Vastgesteld door de Stadsregio Rotterdam en de Provincie Zuid-Holland in 1998. De nieuwbouwwijk ter hoogte van het perceel Klapwijkseweg 39 behoort tot het gebied Westpolder/Bolwerk. Deze is in dit structuurplan aangewezen als een VINEX-locatie met een woningbouwopgave van 2.700 nieuwbouwwoningen (samen met de gebieden meerpolder en Rodenrijsezoo).

By Nature advies heeft bij de gemeente Lansingerland een onderbouwing opgevraagd met betrekking tot de keus en de afweging van het bouwen van koopwoningen in het duurdere segment ter plaatse van de huidige schuur. Hierop heeft de gemeente Lansingerland aangegeven dat alle afwegingen zijn op nationaal, provinciaal en regionaal niveau gemaakt zijn. Een verdere afweging is, (na verzoek), niet geleverd.

gemeente Berkel en Rodenrijs						
Overig binnen bestaand stads- en dorpsgebied	200		Centrum	300		Centrum
Uitleg	2.500		Meerpolder, Westpolder Bolwerk	2.700		Meerpolder, Westpolder Bolwerk, Rodenrijsezoo
subtotaal	2.700	0		3.000	0	

Afbeelding 6.1: fragment uit het Ruimtelijk plan Regio Rotterdam 2020

6.2 Alternatieven afweging

Met betrekking tot de nieuwe schuur is gekozen voor de best mogelijke optie met betrekking tot de huismussen. De locatie van de nieuwe schuur is direct naast het kippenhok. In het kippenhok is voer aanwezig, zandige plekken en drinkbakken waar de huismussen ook in de huidige situatie gebruik van maken. Ook de kwetterstruik bevindt zich op deze zijde van het erf. In de nieuwe schuur worden vergelijkbare locaties gecreëerd als de huidige verblijfplaatsen (tussen muren en balken en het dak) en in het dakoverstek worden een soort huismuskasten gecreëerd.

Een andere locatie van de schuur is niet mogelijk vanwege kabels en leidingen onder het perceel. De schuur naar de andere zijde van het erf verplaatsen is nadelig voor de huismus en tevens voor de perceel eigenaar.

Met betrekking tot de nieuwbouwwijk zijn door By Nature advies aanbevelingen gedaan met betrekking tot huismusvriendelijk bouwen en inrichten. De gemeente Lansingerland heeft, vanwege de maatregelen die op het erf van de Klapwijkseweg 39 getroffen zijn en worden, aangegeven hier geen noodzaak toe te zien en geen voorzieningen te treffen voor de huismus in de nieuwbouwwijk.

6.3 Andere bevredigende oplossingen

Binnen de mogelijkheden van de ontheffingaanvrager (de heer A. (Bram) van der Tas) zijn er met betrekking tot de huismussen geen andere bevredigende oplossingen. De heer van der Tas heeft op zijn eigen perceel alle mogelijke maatregelen genomen om de verblijfplaatsen en het foerageergebied van de huismus te behouden dan wel te verbeteren. Dit betreft zowel de tijdelijke als de permanente situatie.

6.3 Cumulatie

Voor zover bekend is er geen sprake van cumulatie. De kolonie huismussen bevindt zich in de huidige situatie volledig op het erf van de heer van der Tas. In de omgeving zijn op circa 1 en 1,8 kilometer afstand van de kolonie aan de Klapwijkseweg nog twee huismussenkolonies aanwezig. Deze bevinden zich buiten de invloedsgrens van de te realiseren nieuwbouwwijk.

7. Gunstige staat van Instandhouding

De huismuskolonie aan de Klapwijkseweg 39 betreft een relatief geïsoleerde kolonie die volledig op het erf leeft van de heer van der Tas. Tijdens het onderzoek⁸ zijn in de directe omgeving (500 meter) geen andere verblijfplaatsen aangetroffen. Volgens de gegevens uit de NDFF (16 september 2019) bevinden twee andere kolonies huismussen zich op 1 km ten zuidoosten (Schrijversbuurt) en circa 2 km ten oosten (Oranjebuurt) van de kolonie huismussen aan de Klapwijkseweg. De onderlinge afstanden zijn:

- Kolonie Klapwijkseweg- Kolonie Oranjebuurt: 1,8 km
- Kolonie Klapwijkseweg – Kolonie Schrijversbuurt: 1 km
- Kolonie Schrijversbuurt- Kolonie Oranjebuurt: 1,5 m.

De nieuwbouwwijk wordt tussen de twee kolonies aan de Klapwijkseweg en de Schrijversbuurt gerealiseerd.

In stedelijk gebied vestigen jonge huismussen zich doorgaans binnen een straal van 1,5 tot 2 km afstand van het ouderlijk nest⁹. Ten opzichte van elkaar bevinden de drie (bekende) huismus kolonies in Berkel en Rodenrijs zich dus op de rand van deze afstand. In hoeverre de twee kolonies in de schrijversbuurt en de oranjebuurt geïsoleerd zijn van andere geschikte nestlocaties is (op basis van het onderzoek) niet bekend. Wel is er in de directe omgeving van het erf aan de Klapwijkseweg 39 weinig geschikt alternatief nestgebied aanwezig. In de nieuwbouw woonwijk ten zuiden van het plangebied zijn, op het oog, geen geschikte nestlocaties aanwezig. De woningen op 400 meter ten oosten van het plangebied (Leeweg) zijn op het oog wel geschikt voor de huismus. Er zijn echter geen waarnemingen gedaan of bekend van nestelende huismussen op deze locatie. Wel wordt sporadisch een foeragerende huismus waargenomen¹⁰.

Om de populatie huismussen in Berkel en Rodenrijs te versterken is door By Nature advies aanbevolen om maatregelen op te nemen voor de huismus in de nieuwbouwwijk ten zuiden van het erf Klapwijkseweg 39. De gemeente Lansingerland heeft echter aangegeven hier geen noodzaak toe te zien en dit niet uit te voeren.

Dankzij de realisatie van de nieuwe schuur met huismusvoorzieningen op het erf van de Klapwijkseweg 39 blijft het perceel geschikt voor de huismus. Het habitat neemt, doordat een deel van het erf bebouwd wordt, wel af. Echter de meest belangrijke onderdelen (verblijfplaatsen, kwetterstruik, kippenhok, groene tuin) blijven behouden. Door de inspanningen op het erf van de Klapwijkseweg 39 blijft het huidige habitat en leefgebied van de kolonie huismussen behouden.

⁸ Langstraat, M. 16 september 2019. Vleermuis- en huismusonderzoek, Klapwijkseweg 39 te Berkel en Rodenrijs, Rapportnummer 1908-01v1.0, By Nature advies, Delft

⁹ Bron: Kennisdocument huismus, versie 1.0, juli 2017

¹⁰ Bron: NDFF 16 september 2019

8. Geraadpleegde bronnen

Kaartmateriaal

- Open streetmap:
<http://www.openstreetmap.org/?lat=52.01465&lon=5.10685&zoom=15&layers=M>
- Google maps: <https://maps.google.nl/>
- webkaart.provincie-utrecht.nl

Verspreidingsbronnen en internet:

www.vogelbescherming.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.quickscanhulp.nl

www.verspreidingsatlas.nl

mijn.rvo.nl/ecologisch-deskundige

Documenten en rapporten:

- Kennisdocumenten BIJ12: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>
- Langstraat, M. 16 september 2019. Vleermuis- en huismusonderzoek, Klapwijkseweg 39 te Berkel en Rodenrijs, Rapportnummer 1908-01v1.0, By Nature advies, Delft
- Langstraat, M. november 2018. Quickscan Flora en fauna Klapwijkseweg 39 te Berkel en Rodenrijs, Rapportnummer 1874-01v01, By Nature advies, Delft.
- Ruimtelijke Plan Regio Rotterdam 2020

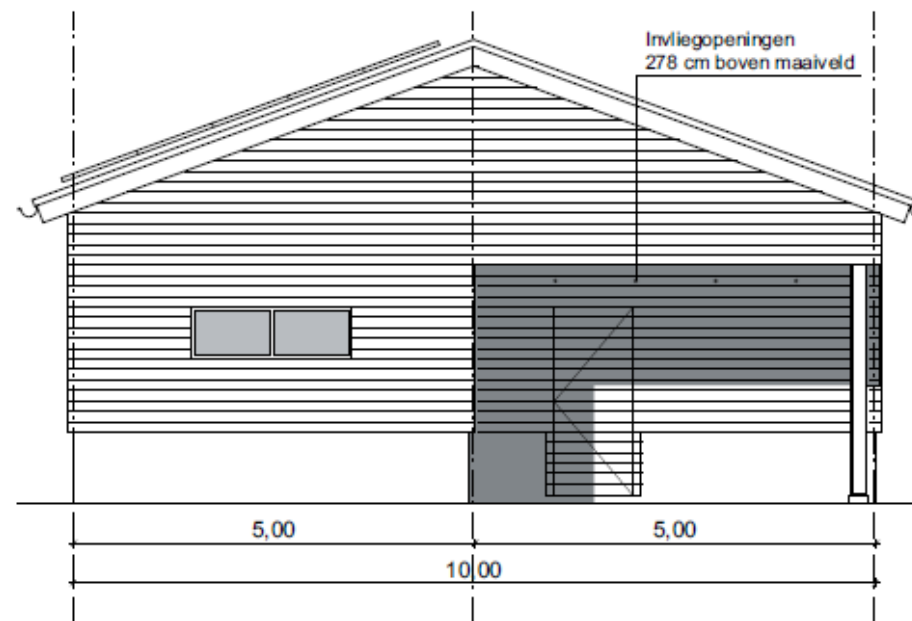
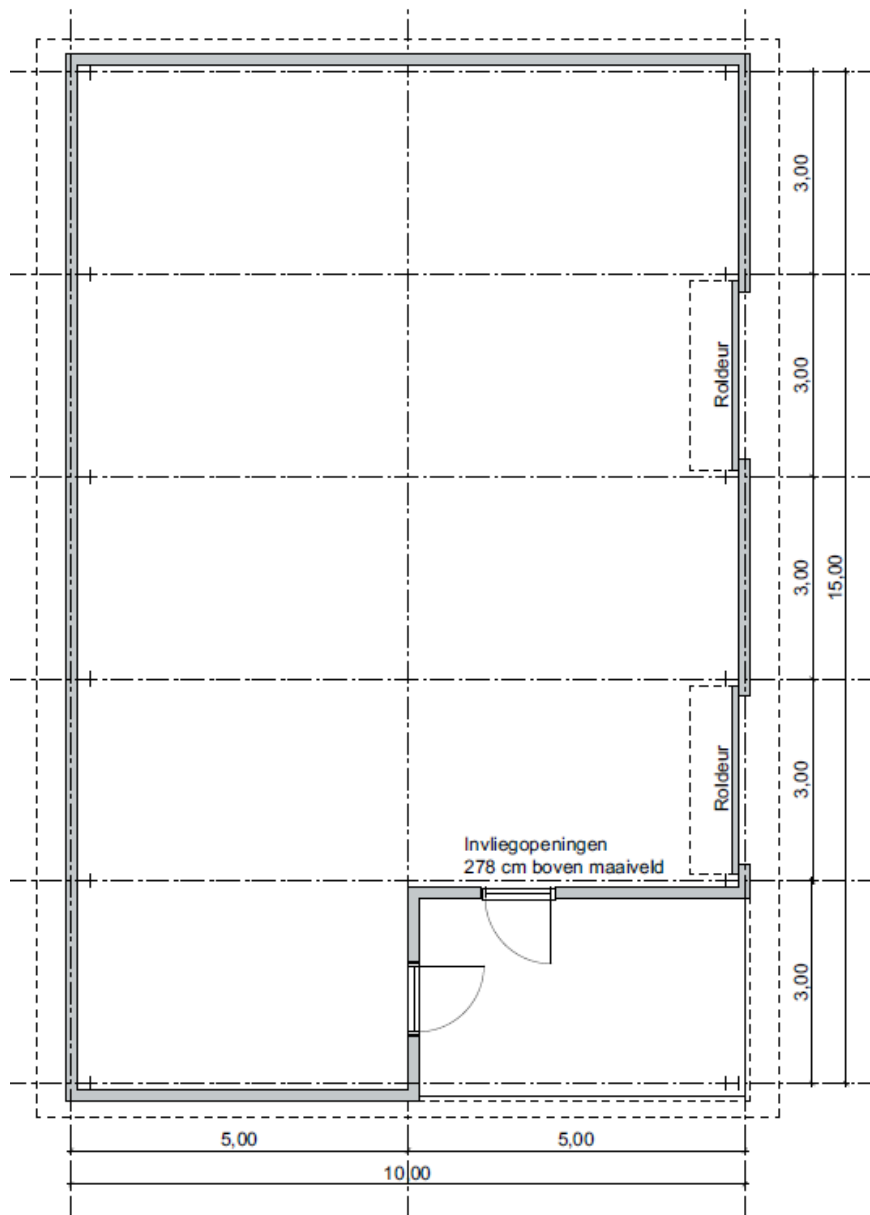
Bijlage 1: Foto-impressie van het projectgebied

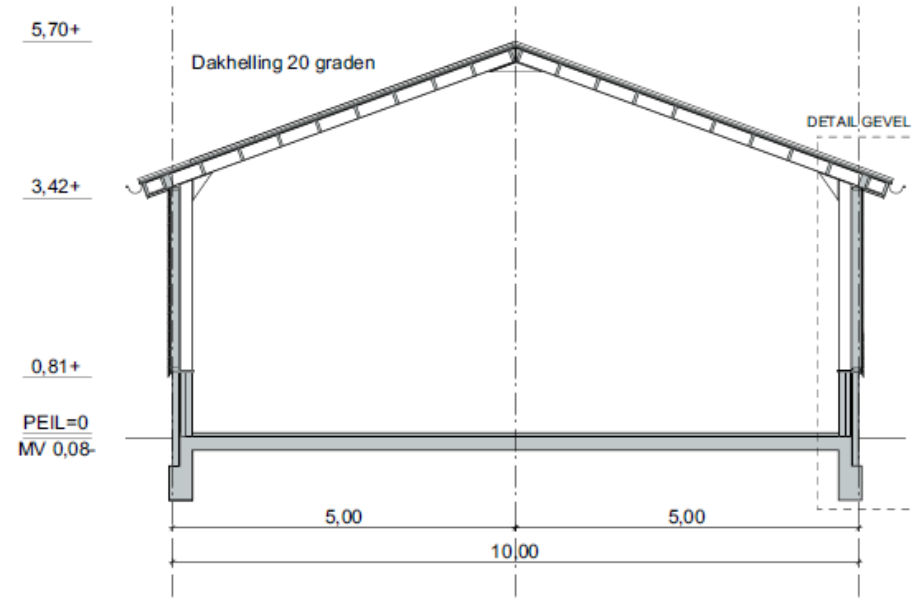
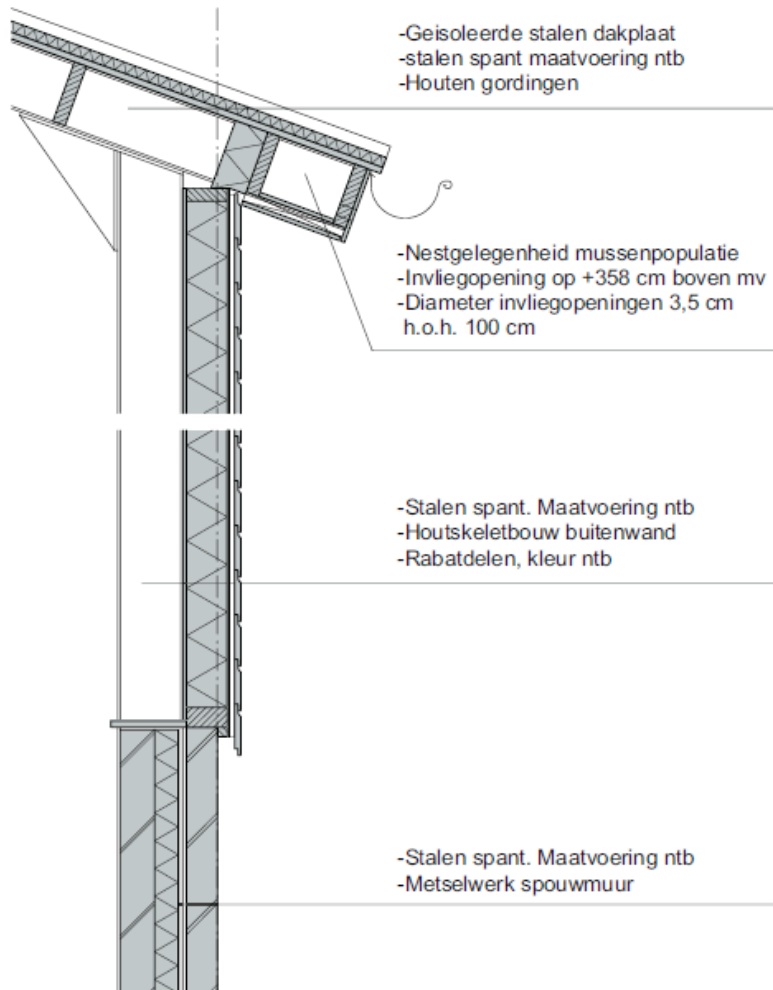
Foto impressie van de drie te verwijderen schuren

Bijlage 2: Tekeningen van de nieuwe schuur

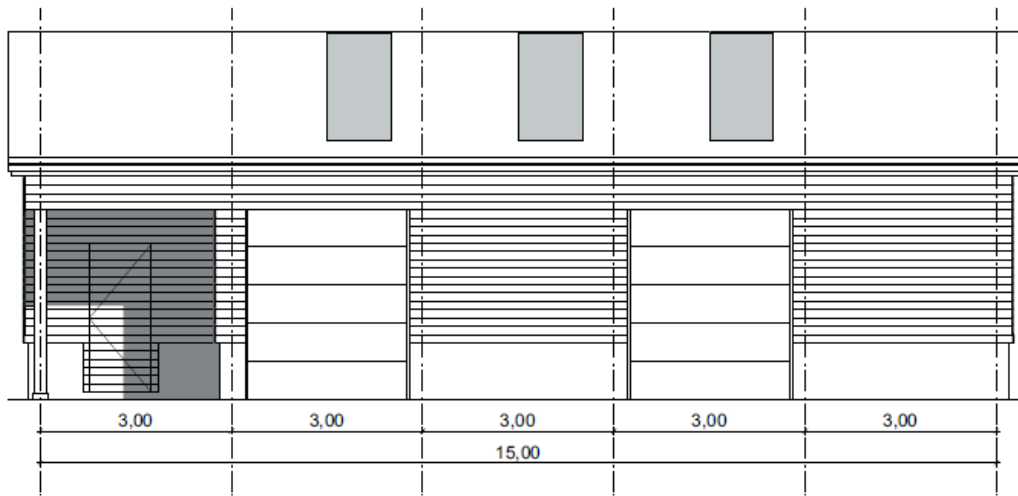

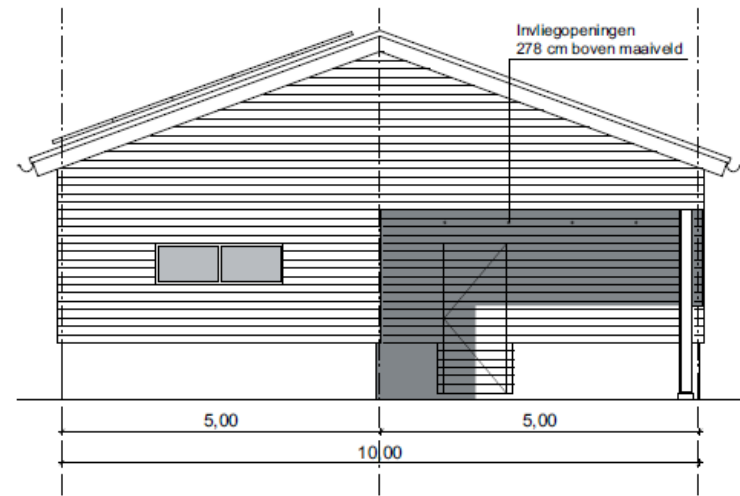
OOSTGEVEL

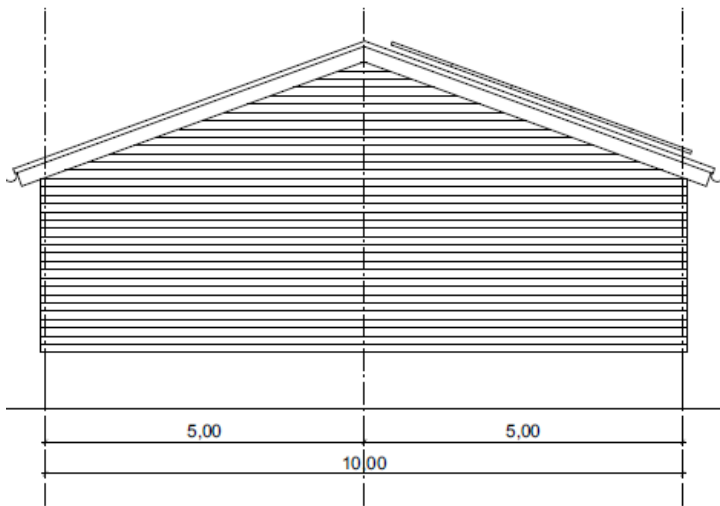
DWARSDOORSNEDE

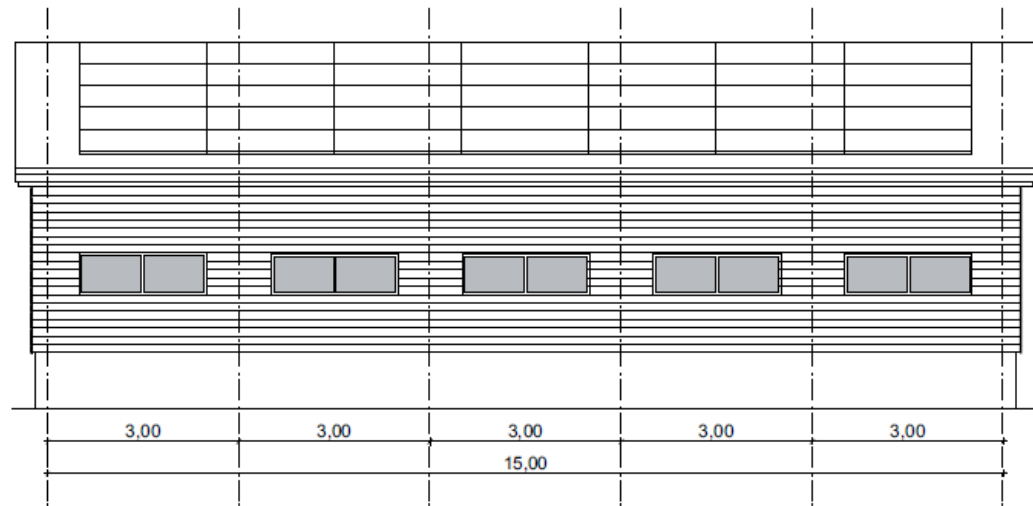
NOORDGEVEL

OOSTGEVEL

WESTGEVEL

ZUIDGEVEL